

ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ У КОНТЕКСТІ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Підвищення суспільних очікувань щодо якості вищої освіти, інтеграція вітчизняних закладів вищої освіти до Європейського простору вищої освіти посилюють актуальність теоретико-методологічних та практичних аспектів оцінювання діяльності викладачів.

У статті розглянуто питання оцінювання діяльності викладачів як процес і результат вимірювань його спроможності здійснювати на належному рівні навчальну, методичну, наукову (науково-технічну мистецьку) та організаційну діяльність; висвітлено результати аналізу наукових праць, нормативних документів і практики закладів вищої освіти, що стосуються оцінювання професійної діяльності викладачів. Результати аналізу згруповано за категоріями загального, особливого, одиничного і розглянуто у порівнянні вітчизняного досвіду із зарубіжним.

Доведено, що оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників є пріоритетним складником внутрішнього забезпечення якості вищої освіти: воно стосується не лише професійних досягнень на персоналізованому рівні, а і свідчить про їхній вплив на підготовку компетентних здобувачів вищої освіти у вибраній ними галузі; впливає на місце університету у різного виду рейтингах; формує імідж закладу.

Розкрито сутність і здійснено зіставлення особистого, студентського, експертного рейтингів професійної діяльності викладача. Висловлено пропозиції щодо способів модернізації оцінювання діяльності викладачів на основі позитивного вітчизняного і зарубіжного досвіду оцінювання професійних здобутків викладачів.

Оцінювання діяльності викладачів – динамічний процес з властивими йому змінами та доповненнями до критеріїв і показників, вибору індикаторів. Сприятливим для належного інституційного забезпечення діяльності викладачів є вивчення і поширення досвіду високореєтингових вітчизняних і зарубіжних університетів з цього питання, насамперед з експертного оцінювання колегами, створення міжуніверситетських рейтингових платформ тощо.

Ключові слова: автономія, експертний рейтинг, особистий рейтинг, критерій, оцінювання діяльності викладачів, показники, студентський рейтинг.

Підвищення суспільних очікувань щодо якості вищої освіти, інтеграція вітчизняних закладів вищої освіти (ЗВО) до Європейського простору вищої освіти посилюють актуальність теоретико-методологічних та практичних аспектів оцінювання діяльності викладачів. Цьому сприяють: законодавчо унормоване визнання щорічного оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників як важливого складника системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти [3], європейське позиціонування викладання через досконалість викладання і навчання [10].

У чинних у Європейському просторі вищої освіти стандартах і рекомендаціях для внутрішніх і зовнішніх систем забезпечення якості у вищій освіті (ESG) [8] підкреслено, що “викладачі являють собою найважливіший навчальний ресурс, доступний для більшості студентів, тому оцінювання їхньої діяльності необхідне, щоб переконатись у професійній компетентності викладачів” [8, с. 13]. На тлі зазначеного “викладання є ядром академічної практики та цінується як професійна діяльність” [10].

Тому реальна потреба вітчизняних ЗВО в об’єктивному оцінюванні результатів професійної діяльності викладачів не викликає жодних сумнівів, методологічні, організаційні та процесуальні засади його проведення мають першочергове значення. В умовах інституційної автономії вони перебувають виключно у компетенції ЗВО. З позицій доцільності та актуальності на часі – осмислення оцінювання діяльності викладачів як процесу і результату, а також розроблення з урахуванням вітчизняного і зарубіжного досвіду критеріїв та показників, що адекватно та об’єктивно висвітлюють професійні досягнення тих, хто здійснює підготовку здобувачів вищої освіти.

Для вітчизняних ЗВО позиціонування оцінювання діяльності викладачів як важливого складника внутрішнього забезпечення якості вищої освіти відносно нове, тому публікацій на цю тему обмаль. А в наявних більшою мірою розкриваються інші складники внутрішнього забезпечення [7; 5 та інші]. Потреба дослідження проблеми оцінювання професійних здобутків викладачів посилюється ще й тим, що в Європейському просторі вищої освіти увага концентрується на досконалості викладання і навчання.

Як показує аналіз наукових джерел, оцінювання діяльності викладачів порівняно з іншими складниками внутрішнього забезпечення якості вищої освіти залишається найменш дослідженим. Поодинокі наукові розвідки з висвітлення оцінювання науково-педагогічних працівників не вирішують порушеної проблеми.

У загальному сенсі оцінювання є дією, що дозволяє “визначати якості, цінність, достоїнства тощо когось, чого-небудь” [2, с. 871]. Під оцінюванням діяльності викладача ми розуміємо процес і результат вимірювань його спроможності здійснювати на належному рівні навчальну, методичну, наукову (науково-технічну мистецьку) та організаційну діяльність. Як процес воно забезпечує виявлення та оцінку професійних здобутків викладача, а тому потребує прийняття закладом вищої освіти відповідних положень, обґрунтування критеріїв, вибору показників, розроблення способів фіксації та використання результатів вимірювань. Результат оцінювання постає у вигляді особистого/індивідуального рейтингу викладача, рейтингів кафедр та факультетів.

тетів і є джерелом цінної інформації для відзначення праці науково-педагогічних працівників, прийняття управлінських рішень щодо підвищення кваліфікації окремих викладачів, укладання/продовження, а в окремих випадках розірвання контрактів.

В умовах інституційної автономії вітчизняні ЗВО опікуються оцінюванням діяльності викладачів самостійно і створюють відповідну нормативну базу, яка завдяки мережі Інтернет перебуває у вільному доступі не лише для суб'єктів освітнього процесу університету, а й для широкого загалу.

Оцінювання діяльності викладачів стало обов'язковою процедурою не на порожньому місці. Різні види оцінювань існували і раніше, проте зміни, що відбуваються у вищій освіті, роблять його динамічним й унеможливають незмінність критеріїв і показників оцінювання діяльності викладачів, а інститутська автономія не припускає уніфікованості у його проведенні.

Мета статті – цілісно розкрити особливості оцінювання діяльності викладачів як структурного складника внутрішнього забезпечення якості вищої освіти і як процедуру, підпорядковану виявленню і оцінюванню досягнень викладача у викладанні, навчанні, дослідницькій діяльності.

За результатами порівняльного аналізу нормативних документів, що регламентують оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників у вітчизняних ЗВО різних напрямів підготовки здобувачів вищої освіти, було встановлено загальне, особливе та одиничне, що притаманне цьому оцінюванню.

До загального слід віднести:

– автономію ЗВО у розробленні нормативних документів, що регламентують процедуру оцінювання, описують критерії і показники, на підставі яких воно здійснюється;

– охоплення оцінюванням основних видів діяльності викладача, передбачених статтею 53 Закону України «Про вищу освіту»;

– проведення оцінювання на рівні викладача, кафедри, факультету;

– однаковий перелік суб'єктів оцінювання (науково-педагогічні працівники, здобувачі вищої освіти, комісії, створювані з метою проведення об'єктивного й неупередженого оцінювання, керівництво закладу);

– самостійність ЗВО у виборі критеріїв, визначенні кількості балів за кожний вид діяльності;

– щорічне проведення оцінювання діяльності викладачів, а не лише у разі укладання/продовження контракту;

– диференціація оцінювання за кваліфікаційними категоріями науково-педагогічних працівників (професор, доцент, викладач, асистент);

– створення відповідних автоматизованих системи для встановлення/виведення підсумкового рейтингового показника на основі персональних даних, внесених у рейтинг-листи викладачів.

Незважаючи на зазначені загальні позиції, спостерігаються прояви особливого, зумовленого стратегією розвитку університету чи особливостями фахової підготовки здобувачів вищої освіти:

– нарахування непропорційно більшої кількості балів за пріоритетний вид діяльності, суголосний з місією і першочерговими завданнями ЗВО;

– включення до рейтингу заохочувальних/додаткових балів за особливі особисті досягнення, що суттєво впливають на імідж університету;

– нарахування балів за специфічні, нетипові для інших ЗВО види діяльності, наприклад, заклади вищої медичної освіти в особистий рейтинг викладача включають оцінку його лікувально-діагностичної та організаційно-методичної роботи в лікувальних закладах.

Трапляється в оцінюванні діяльності викладачів і одиничне. Воно буває як з позитивним, так і з негативним ефектом. Наприклад, позитивно, що Національний технічний університет України «Київський політехнічний університет» під час оцінювання діяльності викладачів враховує їхню діяльність з пропаганди наукових досягнень видатних випускників цього закладу. Негативним одиничним вважаємо зняття штрафних балів за недобросовісне відношення викладача до виконання своїх професійних обов'язків. Вважаємо, що під час оцінювання досконалості викладання і навчання, дослідницької діяльності викладачів робити це недоречно. Все, що пов'язане з порушеннями трудової дисципліни, невиконанням посадових обов'язків, має розглядатись окремо від рейтингового оцінювання професійних здобутків викладача, оскільки перебуває у площині відповідності діяльності науково-педагогічного працівника обійманій посаді.

З року в рік ЗВО вдосконалюють як нормативні документи, так і саму процедуру оцінювання. Особливо динамічними у цьому сенсі є показники й оцінки в балах. Так, порівнявши два положення будь-якого вітчизняного ЗВО – чинне і те, що функціонувало 7–10 років до нього, легко виявити чимало показників, що були відсутні раніше. Особливо це стосується публікаційної активності викладачів, володіння іноземною мовою.

У дисертації І. П. Анненкової міститься інформація про п'ять основних моделей оцінювання якості педагогічної діяльності у зарубіжних ЗВО: модель оцінювання внутрішньосистемних показників; модель оцінювання показників ресурсів (потенціалу); модель оцінювання за результатами діяльності; модель комплексного оцінювання; модель вільного оцінювання [1].

Як свідчить вітчизняна практика, у внутрішній системі забезпечення якості освіти все ще домінує третя модель, за оцінку результату в ній слугує рейтинг викладача. У проведеному нами анкетному опитуванні 209 науково-педагогічних працівників та учасників освітнього процесу 41 ЗВО України на запитання «Які види оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників практикують у вашому ЗВО?» 85,6 % опита-

них указали, що це – рейтинг професійної діяльності науково-педагогічного працівника. Хоча, безперечно, у моделі комплексного оцінювання переваг більше. Тут ми цілком поділяємо думку І. П. Анненкової стосовно цієї моделі: “найбільш ефективною для моніторингу якості професійної діяльності є модель комплексного оцінювання, підґрунтям якої є парадигма “вхід – процес – вихід”, що припускає оцінювання вхідних показників процесу й результатів у єдиній системі” [1, с. 250].

Ми проаналізували вітчизняну практику оцінювання діяльності викладачів, з’ясували та ранжували за популярністю в ній трьох найбільш поширених у зарубіжних ЗВО видів рейтингових оцінювань – особистого, студентського та експертного. Аналізу були піддані наукові праці, присвячені оцінюванню діяльності викладачів, результати названого вище анкетування та зміст аналітичного звіту “Розвиток систем внутрішнього забезпечення якості в українських закладах вищої освіти” [9]. На підставі цього склалась узагальнена думка про те, що перше місце посідає щорічний особистий рейтинг викладача, друге – студентський рейтинг. Щодо експертного рейтингу, то він у тому розумінні, що функціонує у зарубіжній практиці, в українських ЗВО відсутній.

Наведемо стислі характеристики кожного з них, акцентуючи увагу на особливостях та відмінностях вітчизняної і зарубіжної практик у призначенні, процедурі, масштабах проведення оцінювання професійної діяльності викладачів та затребуваності одержуваних результатів.

Як зазначають Т. В. Фініков і В. І. Терещук [9], завдяки опитуванню були з’ясовані особисто значущі для викладачів вітчизняних ЗВО аспекти діяльності, оцінювання яких здійснюється у їхньому ЗВО. На перше місце викладачі поставили оцінювання обсягу та якості розробленого викладачем навчально-методичного забезпечення дисципліни, на друге – наукову активність викладача, на третє – оцінювання його позааудиторної активності. Регулярні опитування студентів стосовно якості роботи конкретних викладачів посіли в цьому списку четверте місце [9, с. 25], тоді як у багатьох зарубіжних ЗВО студентський рейтинг – лідер порівняно з іншими видами оцінювання діяльності викладачів.

Окрім встановлення індивідуального рейтингу викладача, з кожним роком у вітчизняних ЗВО набирає поширення студентський рейтинг діяльності викладачів. Це цілком відповідає Європейським принципам вдосконалення навчання та викладання: “навчання і викладання є студентоцентрикованими. Університет має створити можливості для навчання, що є сприятливими для потреб і здібностей різних студентів. Він покликаний плекати культуру і створювати середовище, у якому студенти і викладачі навчаються один в одного. Студенти є активними учасниками та співтворцями багатостороннього навчального досвіду, поділяють відповідальність за власне навчання у партнерстві із персоналом закладу” [11]. У який спосіб можна втілювати цей принцип, відповідь дає наступний принцип: “формат навчання має формуватися під впливом змісту дисципліни, наявної інформації про те, як навчаються студенти та якого прогресу досягнуто” [11]. Процитовані принципи доводять, що для досягнення досконалості викладання і навчання студенти мають оцінювати, перш за все, якість викладання навчальних дисциплін, а його, як відомо, здійснюють викладачі. Зарубіжні університети з етичних міркувань поширене у вітчизняних ЗВО оцінювання “Викладач очима студентів” змінюють на “Оцінювання якості викладання конкретної навчальної дисципліни”, тобто відбувається переорієнтація з оцінювання викладача на оцінювання навчальних дисциплін, які він викладає.

Подібна практика з’являється і у вітчизняних ЗВО. Позитивний досвід з цього оцінювання має Сумський державний університет завдяки ретельно спланованому і методично розробленому студентському рейтингу діяльності викладачів з подальшим використанням його результатів [6].

Як викладачі вітчизняних ЗВО довіряють студентським рейтингам, свідчать результати проведеного нами й уже зазначеного вище опитування. Відповідаючи на запитання: “Наскільки об’єктивно, на вашу думку, оцінюють діяльність викладачів студенти”, 14,4 % респондентів відповіли, що студенти роблять це об’єктивно, 62,2 % – що скоріше об’єктивно, ніж необ’єктивно і лише 23,4 % респондентів сумніваються в об’єктивності студентського рейтингу. Як бачимо, серед вітчизняних викладачів відсоток довіри до студентських рейтингів їхньої праці доволі високий.

Зарубіжний досвід свідчить, що студентські рейтинги діяльності викладачів, попри всі застороги щодо їхньої об’єктивності [12], успішно використовуються, удосконалюються, розширюють свої горизонти. У зарубіжній практиці має місце створення інтернаціональних сайтів, на яких студенти різних країн залишають коментарі про якість вищої освіти, здійснюють рейтингування діяльності викладачів ЗВО, котрі їх навчають. Прикладами таких ресурсів є RateMyProfessors, RateMyTeachers. Зокрема, RateMyProfessors функціонує з 1999 року і містить понад 19 млн рейтингів, що стосуються 1,7 млн викладачів та понад 7500 ЗВО.

На окрему увагу заслуговує оцінювання наукової діяльності і публікаційної активності викладачів. Річ у тім, що зарубіжні університети, діяльність яких заснована на дослідженнях, під час оцінювання на перший план виносять результати наукової діяльності та їх поширення (публікаційну активність). Донедавна вітчизняні заклади більшою мірою опікувались викладацькою, методичною та організаційною діяльністю викладачів. Нині із залученням ЗВО до участі у національних та світових університетських рейтингах підходи суттєво змінилися, й особлива увага приділяється публікаціям статей у виданнях, що входять до баз даних Scopus та Web of Science Core Collection, індексах цитувань, участі в міжнародних грантах тощо.

Ще один вид оцінювання – експертний рейтинг діяльності викладачів, який досить поширений у зарубіжних університетах, у вітчизняній практиці непопулярний. Ми це пов’язуємо з його особливостями – необ-

хідністю створення експертних груп із кількох експертів і проведення ними обов'язкових пролонгованих у часі спостережень за тим, як викладач проводить навчальні заняття (допускається перегляд відеозаписів лекцій і практичних занять), як забезпечує освітній процес власноруч створеними навчально-методичними матеріалами, якої вони якості.

Процедуру оцінювання діяльності викладачів та подальшого використання одержаних результатів суттєво оптимізує використання автоматизованих систем, професійних портфоліо викладачів. Досвідом Київського університету імені Бориса Грінченка діляться Н. В. Морзе й О. П. Буйницька [4].

Як бачимо, оцінювання діяльності викладачів вітчизняних ЗВО носить різноплановий характер, перебуває у постійному розвитку, вдосконалюється за рахунок використання передових ідей вітчизняного і зарубіжного досвіду оцінювання, має як здобутки, так і завдання, що чекають на своє вирішення.

Висновки. За чинним законодавством оцінювання діяльності викладачів ЗВО належить до системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Відповідно до європейських і світових практик цей складник має стати ключовим пріоритетом забезпечення якості вищої освіти, адже індивідуальний внесок викладача впливає на якість освітніх послуг і рейтинг університету.

Вітчизняні ЗВО перебувають на етапі вироблення спільного розуміння оцінювання діяльності викладачів як складника внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. На наше переконання, посилення уваги університетів до систематичного оцінювання діяльності викладачів зростає під впливом європейських і світових практик завдяки інтеграційним процесам, що відбуваються у вищій освіті.

Для оцінки результативності праці викладачів університети в межах наданої їм інституційної автономії розробляють відповідні положення, критерії, показники. Одержані під час оцінювання результати дають підстави для морального і матеріального відзначення науково-педагогічних працівників з найвищими здобутками, надання рекомендацій з підвищення кваліфікації тим, хто за окремими показниками потребує його.

Вітчизняний та зарубіжний досвід засвідчує відсутність універсальної моделі оцінювання. В умовах інституційної автономії вітчизняні університети за основний вид оцінювання нині вибирають особистий викладацький рейтинг. Друге місце посідає студентський рейтинг, хоча до використання його результатів ЗВО вибудовують власні підходи, і вони помітно відмінні у різних ЗВО.

Оцінювання діяльності викладачів – динамічний процес з властивими йому змінами та доповненнями до критеріїв і показників, вибору індикаторів. Сприятливим для належного інституційного забезпечення оцінювання діяльності викладачів є вивчення і поширення досвіду високореєтингових вітчизняних і зарубіжних університетів з цього питання, насамперед з експертного оцінювання колегами, створення міжуніверситетських рейтингових платформ та інше.

Використана література:

1. Анненкова І. П. Теорія і методика моніторингу якості професійної діяльності науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів. 2016. 517 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / ред. В. Т. Бусел. Київ–Ірпін, 2005.
3. Закон Про вищу освіту. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
4. Морзе Н. В., Буйницька О. П. Система рейтингових показників оцінювання діяльності викладачів сучасних університетів. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання* : зб. наук. праць. Київ, 2017. Вип. (19). С. 34–44.
5. Мороз С. А., Домбровська С. М., Мороз В. М. Рейтинг науково-педагогічних працівників як складник системи державного управління якістю вищої освіти. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління*. Київ, 2017. Вип. 2. С. 294–309.
6. Положення про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності у вивченні навчальних дисциплін у Сумському державному університеті, введено в дію наказом в.о. ректора 04.01.2021 № 0003-І. 12 с. URL: <https://normative.sumdu.edu.ua/index.php?task=getfile&tmpl=component&id=7c7de133-99aa-e711-8a45-001a4be6d04a&kind=1>.
7. Сидоренко Н. Внутрішнє забезпечення якості вищої освіти в Україні як суспільно-освітній пріоритет. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2016. Вип. 4. С. 81–86.
8. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Київ : ТОВ "ЦС", 2015. 32 с.
9. Фініков Т. В., Терещук В. І. Розвиток систем внутрішнього забезпечення якості в українських закладах вищої освіти. Аналітичний звіт. Київ : Ваіте, 2020. 58 с.
10. European forum for enhanced collaboration in teaching. URL: <http://bit.ly/EFFECTproject>.
11. European Principles for the Enhancement of Learning and Teaching. URL: https://ihed.org.ua/wpcontent/uploads/2020/12/yevropejski_pryntsypy_vdoskonalennia_navchanya.pdf.
12. Hornstein Н. А. Student evaluations of teaching are an inadequate assessment tool for evaluating faculty performance. *Cogent Education*. Vol. 4. P. 1–8. URL: <https://doi.org/10.1080/2331186X.2017.1304016><https://doi.org/10.1080/2331186X.2017.1304016>.
13. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). Kyiv : CS Ltd., 2015. 32 p. http://nmv.zsmu.edu.ua/upload/doc_nmiv/sistema_zvo/standarti_rekomendatsiy_schodo_zy_v_vropejs_komu_prostor_vischoyi_osviti_esg.pdf.

References:

1. Annienkova I. P. (2016) Teoriia i metodyka monitorynhu yakosti profesiinoi diialnosti naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv vyshchykh navchalnykh zakladiv [Theory and methods of monitoring the quality of professional activity of scientific and pedagogical workers of higher educational institutions]. 517 s. [in Ukrainian].
2. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language] / r ed. V. T. Busel. Kyiv, Irpin, 2005. [in Ukrainian]
3. Zakon Pro vyshchu osvitu [Law on Higher Education]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].
4. Morze N. V., Buinytska O. P. (2017) Systema reitynhovykh pokaznykiv otsiniuvannia diialnosti vykladachiv suchasnykh universytetiv [The system of rating indicators for evaluating the activities of teachers of modern universities]. Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriiia No. 2. Kompiuterno-oriiientovani systemy navchannia: zb. nauk. prats. Vyp. (19). S. 34–44 [in Ukrainian].
5. Moroz S. A., Dombrovska S. M., Moroz V. M. (2017) Reitynh naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv yak skladova systemy derzhavnogo upravlinnia yakistiu vyshchoi osvity [Rating of scientific and pedagogical workers as a component of the system of state quality management of higher education.]. Visnyk Natsionalnoho universytetu tsvilnoho zakhystu Ukrainy. Seriiia: Derzhavne upravlinnia. Vyp. 2. S. 294–309. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNUCZUDU_2017_2_39 [in Ukrainian].
6. Polozhennia pro orhanizatsiiu otsiniuvannia zdobuvachamy vyshchoi osvity yakosti osvitnoi diialnosti pry vyvchenni navchalnykh dystsyplyn u Sumskomu derzhavnomu universyteti, vvedeno v diiu nakazom v.o. rektora 04.01.2021 No. 0003-I [Regulations on the organization of assessment by applicants for higher education of the quality of educational activities in the study of disciplines at Sumy State University, introduced by order of Acting rector 04.01.2021 No. 0003-I]. 12 s. URL: <https://normative.sumdu.edu.ua/index.php?task=getfile&tmpl=component&id=7c7de133-99aa-e711-8a45-001a4be6d04a&kind=1> [in Ukrainian].
7. Sydorenko N. (2016) Vnutrishnie zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity v Ukraini yak suspilno-osvitniiu priorytet [Internal quality assurance of higher education in Ukraine as a public educational priority]. Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia. Vyp. 4. S. 81–86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2016_4_14 [in Ukrainian].
8. Standarty i rekomendatsii schodo zabezpechennia yakosti v Yevropeiskomu prostori vyshchoi osvity (ESG) [Standards and recommendations for quality assurance in the European Higher Education Area]. Kyiv: TOV “TsS”, 2015. 32 s. [in Ukrainian].
9. Finikov T. V., Tereshchuk V. I. (2020) Rozvytok system vnutrishnoho zabezpechennia yakosti v ukrainskykh zakladakh vyshchoi osvity [Development of internal quality assurance systems in Ukrainian higher education institutions]. Analitychnyi zvit. Kyiv: Vaite, 58 s. [in Ukrainian].
10. European forum for enhanced collaboration in teaching. Retrieved from: <http://bit.ly/EFFECTproject>.
11. European Principles for the Enhancement of Learning and Teaching. URL: https://ihed.org.ua/wpcontent/uploads/2020/12/yevropeiski_pryntsypy_vdoskonalennia_navchanya.pdf [in Ukrainian].
12. Hornstein H. A. Student evaluations of teaching are an inadequate assessment tool for evaluating faculty performance. Cogent Education. Vol. 4. P. 1–8. URL: <https://doi.org/10.1080/2331186X.2017.1304016https://doi.org/10.1080/2331186X.2017.1304016>.
13. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). Київ : CS Ltd., 2015. 32 p. URL: http://nmv.zsmu.edu.ua/upload/doc_nmvsistema_zvo/standarti_rekomendatsyi_schodo_zy_v_vropejs_komu_prostor_vischoyi_osviti_esg.pdf.

Yaroshenko O. H. Evaluation of teachers' activities in the context of internal quality assurance of higher education

Raising public expectations about the quality of higher education, the integration of domestic higher education institutions into the European Higher Education Area increase the relevance of theoretical, methodological and practical aspects of teacher evaluation.

The article considers the issue of evaluating the activities of teachers as a process and result of measuring its ability to carry out at the appropriate level of educational, methodological, scientific (scientific and technical artistic) and organizational activities; the results of the analysis of scientific works, normative documents and practice of higher education institutions concerning the evaluation of professional activity of teachers are covered. The results of the analysis are grouped into categories of general, special, individual and considered in comparison with domestic and foreign experience.

It is proved that the evaluation of scientific and pedagogical workers is a priority component of internal quality assurance of higher education: it concerns not only professional achievements at the personal level, but also indicates their impact on the training of competent higher education in their chosen field; affects the place of the university in different types of ratings; forms the image of the institution.

The essence and comparison of personal, student, expert ratings of professional activity of the teacher are revealed. Suggestions for ways to modernize the evaluation of teachers based on positive domestic and foreign experience in assessing the professional achievements of teachers.

Evaluation of teachers' activity is a dynamic process with its inherent changes and additions to the criteria and indicators, the choice of indicators. Favorable for the proper institutional support of teacher evaluation is the study and dissemination of experience of high-ranking domestic and foreign universities on this issue, especially with peer review, the creation of inter-university rating platforms and more.

Key words: *autonomy, expert rating, personal rating, criterion, evaluation of teachers' activity, indicators, student rating.*